

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
 Nem tagoknak előfizetési díj:
 Egész évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
 Úlléki-út 25. szám.
 Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 rendes közgyűlésére,
 mely 1896. évi november hó 22-én d. e. 10
 órakor fog az egyesület Köztelek épületében
 megtartani.

Tárgyak:

1. Elnöki ünnepélyes megnyitó.
2. Közgyűlés jegyzőkönyvének hiteljesítésére 2 tag kiküldésére.
3. Igazgató-választmány jelentése az egyesület 1895—1896. évi működéséről.
4. Az évközben belépett tagok felvétele.
5. Az évközben meghalt tagok bejelentése.
6. Tiszteletbeli tagok választása.
7. A számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése a múlt év számadásáról, az egyesület vagyoni állapotáról és kezeléséről.
8. Az 1897. évi költségvetés és ennek keretében a tisztviselői fizetések megállapítása.

9. 15 kisorsolt választmányi tag helyett újak választása az alapszabályok 28. §. alapján.

10. A IV. országos gazdakongresszusról jelentés és intézkedések határozatainak végrehajtásáról.

11. Az egyesületi tisztikar nyugdíj-szabályzatának meg erősítése.

12. Az erdélyi gazdasági egyesület indítványa, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségére vonatkozólag.

13. A lapfelügyelő-bizottság indítványa a portamentesség tárgyában.

Budapest, 1896. évi október hó 23.

Gr. Desseffy Aurél s. k.,
 elnök.

Figyelmeztetés.

Mindazon tagjainktól, kik az évi díjat, vagy alapítványi kamatot mindez ideig az egyesület pénztárába be nem fizették, tartozásukat postal megfizás útján szedjük, hogy az okozott postai költségvel együtt. Felkérjük tehát T. Tagjainkat, hogy ezen megfizásokat kiváltani sziveskedjenek. Igazgató.

Meghívó

az Országos Törzskönyvelő-Bizottság felőlévi november hó 20-án, pénteken, délután 4 órakor a Köztelek tartandó ülésére.

Felügyelők:

Új tenyészállatok felvétele.
 Miniszteri leiratok.
 Folyó ügyek.

Kostyán Ferenc
 elnök.

Az igazgató-választmány ülése.

Jelen voltak: gróf Desseffy Aurél elnöklete alatt Bujanovics Sándor alelnök, Bálintffy Pál, Bernát István, dr. Csillag Gyula, dr. Darányi Gyula, Emich Gusztáv, Galgóczy Károly, gróf Károlyi Sándor, Koppély Géza, Kostyán Ferenc, Kossay Jenő, László L. Pál, báró Lipóczy Béla, gróf Maláth József, Mádly Izidor, dr. Roticszky Jenő, Somssich Andor és Tornay Béla igazgató-választmányi tagok és Grimm György egyesületi tag. A tisztviselőkar részéről Forster Géza igazgató, Rubinek Gyula ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, Paikert Alajos titkár és Jászenszky Pál társzerkesztő.

Gróf Desseffy Aurél elnök üdvözlő a megjelenteket, az ülést megnyitja.

Igazgató bemutatja a múlt választmányi ülésről felvett, előnkéig alírt s k t kiküldött tag által alírt jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek” lapban is közölhető. Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhitelesítők.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére a választmány az elnök ajánlataira Galgóczy Károly és Bálintffy Pál tagokat kéri fel.

Igazgató bejelenti, hogy a mai ülésről betegség, illetve elfoglaltságok miatt való távollmaradásukat kimentették: Gr. Andrásy Aladár, Lőrincz Adolf, Perlezy Elek és Rakovszky István választmányi tagok.

Tagsági ügyek.

Igazgató jelenti, hogy a múlt igazgató-választmányi ülés óta a tagok sorából elhunyt Fáy Barnabás évdijas tag.

A választmány az egyesület elnökének elhunytja feletti részvételt fejezi ki.

Évdijas tagokul jelentkeztek: Grassi Hugó gazd. intéző, Szobotta Henrik bérli és Hofer Adolf gazd. intéző.

Az újonnan jelentkezőket a választmány a tagok sorába felveszi.

Igazgató jelenti, hogy Pangor Samu évdijas tag nyugalmaztatása folytán kéri magát a tagsági kötelezettség alól felmenteni.

A választmány elhatározza, hogy a kilépni óhajtó tag felhívásuk viszonyainak igazolására s azután fog határozhatni. A mai taglétszám tehát: 416 alapító, 2444 évdijas, összesen 2860 tag.

Déry Vilmos vál. tag lemondása.

Igazgató felolvassa Déry Vilmosnak az egyesülethez intézett következő levelet:

„Az ideig évi bejárásom, hogy a legjobb akaratom bízottsága sem voltam képes a rédm névem kitüntetett választásnak megfelelni, azért kérem a választmányi tagságról lemondásomat bejelenteni s egyuttal e hó 12-én tartandó ülésről elmaradásomat kimenteni.

Kiváló tiszteltet!

Déry Vilmos s. k.”

Az igazgató-választmány elhatározza, hogy mivel a soroslám már megjeleztett, kéressék fel a lemondó választmányi tag mandátumának a jövő évi közgyűlésig való megtartására.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetekezett célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és foglalkozási cikkek beszerzésénél, II. Mező gazd. termények legelőnyösebb értékesítésénél, III. Helyi nyújtás a tagok részére.
 Tuz és jég elleni biztosítások közvetítése.

Szűrgőszobán:
 Mezőgazdák, Budapest.
 Hivatalos órá 1/20—1/4 és 2—5-ig.
 Áruárakár címze:
 M. A. V. ny. szeptuár XX. sz. raktár.

Bizomány osztály.

Hadseregellátás.
 Gabonamérés.
 Erőszakmarok vétele.
 Fedezeti tőzdeli kötések.

Áru-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legvilágosabb minőségben.
 Műtrágyák.
 Építkezési anyagok.
 Gazdasági vasanyagok.

Gyapjú, lizott marha és sertés bizományi értékesítése.

Vetés- és osztály.

Mindenemmel volframnak megvétel és eladása. Erődeli kiföldi magvak. Heremagok bérrosztása.

Gazdasági gép-osztály.

M. kir. általános. gégyára mezőgazdasági gépeknek szövetkezeti képviselősege.
 A „bergsdorfi Eisenwerk” teigazdasági gégyár kizárólagos képviselőse.

Adrienne Platt & Co. new-yorki kaszáló, maroktraktorok és kéveköllő gépeknek kizárólagos képviselőse.

V. Vermorel & Filszál-permetező kizárólagos képviselőse.

Oszonk Bánk-féle petroleummotorok mezőgazdasági képviselőse.

Mindenemmel kipróbált solli kivitelű gazdasági gép jutányos beszerzése.
 Gazdasági gépelepek, malmok, takarmányos és teljes kaszáló berendezés.

☛ A szövetekezett alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. ☛

Tiszteletbeli tagok kijelölése.

Az igazgató-választmány a Közgylölessen megválasztotta és külföldi tiszteletbeli tagok kijelölésére hosszabb vita után egy kandidáló bizottságot küld ki, melynek tagjai gróf Desseffy Aurél elnöke alatt dr. Csillag Gyula, László L. Pál és dr. Rodiczky Jenő.

Földmíveléskorai ösztöndíjak odaítélése.

Az igazgató-választmány a Nagyatádi gazdák alapítványi kamatait a folyó évre Kónyás János földmíveléskorai tanulmányi adományozza, a fgv. Bathányi-féle alapítvány kamatait Pontyos Jánosnak s a Bakó-féle alapítvány kamatait pedig Bernát György földmíveléskorai tanulónak ítélte oda.

A gróf Csáky Petronella-féle ösztöndíjak.

A gróf Csáky Petronella-féle alapítványi helyekre összesen 10 pályázat érkezett be a földmívelésgazdasági minisztériumban. A pályázati körvényeket a földmívelésgazdasági miniszter megküldte az egyesületnek, így kijelölési jogával éljen.

Az igazgató-választmány az üresedésben levő 4 alapítványi helyre kijelöli: Schöner Nándor keszthelyi II. éves *Achim Gyúzó* köznevelőintézet II. éves gazdasági tanintézetii hallgatókat.

Seyfried Károly magyar-óvári gazdasági akadémiai II. éves hallgatót.

Sarlay Béla kassai III. éves és végül Hankus Gábor ugyancsak kassai III. éves gazdasági tanintézetii hallgatókat. Az 5-ik jelölt csak másodsorban ajánlhatik.

A királyi köszönet.

Igazgató felolvassa Szaróczy földmívelésgazdasági miniszter következő leirát: Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek Budapeston.

Örömmel értesítem az egyesületet, hogy O. császárt és apostoli királyi Felsőge a IV. országos gazdákongresszusnak folyó évi szeptember havában kifejezésre jutott hódolatát legkegyelmesebben tudomásom venni méltóztatót.

Kelt Budapeston 1896. október 27-én.

Darányi S. k.

A választmány e leirát örömmel vette tudomásul.

A szakosztályok újraalakítása.

Forster Géza igazgató indítványára az igazgató-választmány elhatározta, hogy a szakosztályok régi szervezetükben működjenek és újra ne alakítsanak mindaddig, míg a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének létrehozása céljából módosított egyesületi alapszabályok a közgyűlés által jóvá nem hagyatnak.

Alapszabály- és nyújtásbizalvány tervezet.

Tárgyalás alá vette ezután a választmány az OMGE, és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége alapszabályainak tervezetét, a kiküldött bizottság betérjesztett munkálata alapján, úgyzintre az OMGE. tisztviselői karának nyújtásbizalványát is. Ugy az alapszabálytervezet, mint a nyújtásbizalványt a választmány, csekély módosításokkal elfogadta s a közgyűlés elé terjesztett határozta.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület indítvány.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének megalakítása ügyében az OMGE. november 22-én megtartandó közgyűlésére a következő indítványt terjesztte be: 2061. V. 149/1896. szám: Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület! Meltósággal igazgató-választmányának, Budapest K. ötételek. Az OMGE. folyó hó 22-én tartandó rendes közgyűlésére egyelgünk, mint alapító tag.

a gazdasági egyesületek szövetségére vonatkozólag a következő indítványt fogja tisztelettel előterjeszteni. "Mondja ki az OMGE." közgyűlése, hogy: a gazdasági egyesületek szövetségének megalakítását a következő — hat pontban foglalt — alapelvek alapján önjajlja eszközölni: 1. A szövetség czíme: Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége legyen. 2. A szövetségbe belépő vidéki egyesületek alapszabályainak módosítása ne legyen kötelező s rendes közgyűléseken hozott határozattal bármikor kifelhessenek. 3. A szövetségnek, mint erkölcsi testületnek határozottakként állapították meg, hogy az — egyes, a gazdáközönöségét érdeklő — országos közgyűlést megrendezésére az ezeket vonatkozó állásfoglalásat olelje fel, de az egyes egyeletek autonóm úgykörét ne esorbitsa. 4. A közgyűlésen az Országos Magyar Gazdasági Egyület 25. — az "Erdélyi Gazdasági Egyület"-et is, az egy törvényhatóság területére kiterjedő egyeleteket 5-5 szavazattal illesse meg. E szavazati jogot az illeto egyeletek egyes vagy különdönt által gyakorolhassák. 5. A központi költségek minden szavazati után mintegy 12-15 forintban valónak megállapítandók. 6. A szövetség elnöki és tisztviselői teendőit az "OMGE." elnöksége és tisztviselői kara intézze. A szövetség ügyének intézésére, a hozott határozatok végrehajtására és a jövő évi közgyűlést napirendjének előkészítésére vázgett minden közgyűlés — az "OMGE." elnöksége alatt álló — 25-36 tagu végrehajto bizottságot küldjön ki." Ezen 6 ponton kívül, az egyelgünk által szintén elfogadott *magyarozat* is mellékelve van. Kolozsvár, 1896 november 10-én. Hazafias tisztelettel, Szabó József egyelti elnök, Tokaji László egyelti titkár. S. k.

Magyarozat.
Az "E. G. E." ezen állásfoglalásához teljes tájékozás céljából a következő indokolást és magyarozatot fuzi: ad I. Már a kongresszus elfogadta, indokolást és magyarozatot nem igényel. 2. A második pont azt czéllozza, hogy oly magyarázatot, melyek nem magukra az egyes tagcsoporthoz lettelek, illekre ezeknek saját czéljai, eszközei és működésére vonatkoznak, azok alapszabályba fel ne vetessenek. Természetesen a szövetségbe való hozzájárulást kifejező egy pontnak a felvétele azaz a záradékkal, hogy rendes közgyűlésen hozott kiképesi határozattal annak hatálya önként megvonás, o feltétellel nem ellenkozik, a mennyiben az a tagcsoporthozok a szövetségben való részvételt jelzi. Minden más erre vonatkozó szövegnek a vidéki egyeletek alapszabályba való felvétele a szövetség külön alapszabályai mellott egyenesen felesleges. 3. A harmadik pont világszen és érthetően fejezi ki a szövetség lényegét, elzjárás és működési körét. 4. A 4-ik pont első mondata — természetesen nem ragaszkodván feltétlenül a számokhoz is — azon arányt fejezi ki, mely a szövetségi jogok gyakorlására nézve legkevésbébb aggodalommal általánosan elfogadható. A második mondatnak foglalt részben, vagy részben o is engedességek. 6. E pontban főképp az elzjárati, részint az anyagok több egyeletek alkalmazóinak abban, hogy képviselőit minden alkalommal teljes számban felküldhesse. 5. Az 5-ik pont nem zárja ki azt, hogy egyes gazdákébb egyeletek önként ne adhatnának többet, de azt sem, hogy a szögnyújtásnak foglalt részben, vagy részben o is engedességek. 6. E pontban főképp az elzjárati, részint az anyagok több egyeletek alkalmazóinak abban, hogy képviselőit minden alkalommal teljes számban felküldhesse. 5. Az 5-ik pont nem zárja ki azt, hogy egyes gazdákébb egyeletek önként ne adhatnának többet, de azt sem, hogy a szögnyújtásnak foglalt részben, vagy részben o is engedességek. 6. E pontban főképp az elzjárati, részint az anyagok több egyeletek alkalmazóinak abban, hogy képviselőit minden alkalommal teljes számban felküldhesse.

Az igazgató-választmány elhatározta, hogy miután az általa kiküldözött s az egyesületeknek tárgyalás végett szüküldött szövetségi alapszabálytervezet az indítvány

1-5. pontjait feloleli s miután a 6. pont a IV. és V. országos gazdákongresszusok határozataival ellenkozik, a közgyűlése napirendre terést fog indítványozni.

Ezzel az ülés véget ért.

Börzereform.

Mi történt? A kereskedelemügyi miniszter az általános sürgetésnek engedve megbizta egyik titkárját a börze reformjának tanulmányozásával.

Ez a titkár megbiztatásának lelkiismeretesen és objektive felelt meg; mert az általa szövegezett s a börzerform ügyében összehívandó anket elé terjesztendő kérdőpontok felolelik mindazon újításokat, melyek a külföldön már a multban beváltak és a melyek a jövőben életlehetőtetnek.

Téhat csak ennyi történt.

De történt még egyeb is. A merkantil liberális lapok urbi et orbi hirdetik, hogy a magyar nemzet az utóbbi képviselőválasztások alkalmával teljesen leszámolt az agrárizmussal s szakított a konzervatívizmussal s egész zömével a liberalizmus zászlaja alá csoportosult.

És ime mindezek daczára a börzén mégis a reform hírenek első szellozere valóságos forradalom ütött ki.

Ki hitte volna, hogy világszerte a liberalizmus törzs fészékében a börzekben fog a legmervebb konzervatívizmussal találkozni.

Ki hitte volna azt, hogy miután idők folyamán minden intézmény túl éli magát és minden intézmény reformra szorul, csak a börze az a kiváltságos, a mely tökéletes.

Bár azt az animozitást, amely a börze körében a gazdák irányában lépten-nyomon megnyilatkozik, helyeselni nem tudjuk, de a reformellenes törekvéseket értjük. Tudjuk jól, hogy nehéz a megszokottól megválni, nehé az újítások megbarátkozni. S nem lehetetlen, hogy a börze is arra az újítások leg-többjére sikeresen alkalmazható közmondásra gondol, hogy "seltan kommt etwas Besseres nach." S a közlést által kövöltött újítások, reformok csakugyan veszedelmel rejtenek magukban a börzére nézve. Nem is szövla a különbözeti játék eltörleséről, mely az egész üzleti forgalmnak a képét teljesen megváltoztatja. Zeoza. De mit akarnak a gazdák a börzén? Miért kövölnék az öket érdeklő ügyek intézésében részt?

Az agrártörökvények ez a része az, amely a mi börze-körünkben a forradalmat előidözi. Helyes meg értenének a gazdák a börzeüzlethez, de nem értenek. Különbén is ki fog nyitott kártyával játszani? Már pedig akkor, ha a gazdák a börze-tanácsban és börzebíróóságban helyt kapnak, csakhamar belátának a kulisszák mögé. A börze a "fair-play"-nek nem barátja.

A gazdának semmi köze a börzéhez, legfeljebb csak akkor, ha differen-

ziát kell fizetnie. És épp azért a börzékörök, a börzének semmiféle nem általuk tervezett reformjába belemenni nem hajlandók. Sőt inkább ők ohajátják az agrár-törvényeket reformálni és ezen célból az OMGE-be lépni.

Hát az OMGE. nem is zárkózott el soha az ellenvélemény elől és tagjai között mindenkor helyet foglalhattak olyanok is, a kik az általa képviselt iránynyal ellentétes álláspontot foglaltak el; a kik a gazdaérdeknek nem éppen legmelegebb barátjai voltak. Sőt, mint azt a multból is igen jól tudjuk, több szak-anéknél vette az OMGE. igénybe a kereskedői véleményét, mert mindenkor elismerte a kereskedelem fontosságát és annak szükségességét, hogy a közgazdaság egyes faktoriál körülmények köze az ország anyagi boldogulása érdekében.

És éppen azért, mert gazdasági részről a kereskedelmi körök mindenkor a legmelegebb fogadtatásra számíthatnak a jövőben is, nagy udvariányságot követeltek el a börze emberei akortól, a midőn a gazdák előtt egyszerűen becsukják az ajtót.

A ki tiszta játékot üz, az nem zárkózik el a nyilvánosság elől még akkor sem, ha azok ellenőrzi, a kiknek a börzére megy a játék.

Már pedig az a játék, a mely a börzén ma folyik, az az irányzat, a mely ma a börzén világszerte uralkodik, a mezőgazdaságra nézve egyáltalában igen nagy veszélyeket rejt magában.

A börze a nemzetköziség, mi gazdák a nemzeti politikát képviselik. Nekünk csak egy hazánk van, a melyhez a rögök és az épp azért reánk nézve nem lehet közömbös az, hogy a tönk szélére jut az az ország, a melyet mi hazánknak nevezünk.

A börze emberei akkor jobb házt keresnek, mert övék az egész világ. Az ő jelszavuk „ubi-bene, ibi patria”, a mienk „Ici énéd s halnod kell”. S ez az áthidalhatatlan mélység, a mely a börze nemzetköziségét a gazdátársadalom nemzeti törekvésitől elválasztja. De ki kell jeleníteni, hogy mi magyar gazdák, a mikor a nagy tüke tullegetés, a börze visszaéléseit ostromozzuk, akkor a magyar börzékörök csak harmadsorban jönnek tekintetbe. Mert a mi börzeovagijnak csak szerény kontrái annak a nemzetközi hargversenynek, a melynek prímiáját Rotschild és Bleichröder viszik. És a mint ezek elhaltának, a mi börzénk emberei kezéből is kiesik a hegedű.

Az igaz, hogy mi magyar gazdák a nemzetközi agrármozgalomnak még csak kontrái sem vagyunk. A mi mozgalmaink a külföldének nyomába sem lépnek. És önk mégis félnék s mert félnék rágalmaznak, kicsinylenek és fenyegetőznek, hogy önbizalmunk erősítsék. Félnék, mert okosak. Tudják, hogy a magyar agrarizmus ma még gyenge, de tudják azt is, hogy eszméket elfojtani,

szükséges reformok elől elzárkózni még az abszultizmusnak sem sikerült.

Erzik azt, hogy az agrarizmuszéknek erkölcsi sulya az, amely parlamenti többség nélkül is diadala fogja azokat a törekvéseket juttatni, amelyeket az általános jólét érdekében a magyar agrarizmus zászlajára irt.

R. Gy.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Roventeszt: Mezey Gyula.

Hamisított vörös heremag.

A heretéké magjaival anni visszáeszt üzhető, hogy annak számát alig adhatni. Nem elég az, hogy a magot vevő gazdának mindig félnie kell attól, hogy a vásárlót mag sranks, hanem megeshetik vele az is, hogy hamisított magot vesz. Egyszer a hamisítás abban áll, hogy a megbarult öreg magot mesterasszony uton (pld. kénezés által) meghalványítják, s hogy fényt is kapjon, behalozzák; mások azonban az árusított maghoz a heremagvokhoz hasonló gyommagvakat kevernek. Így egész közönséges módja a hamisításnak az, midőn a vörös here vagy a lucerna magjait összekeverik a kőhere (kőher mézkerap, Melilotus albus Desr.) vagy a *sarvanyiragu lucerna* (kómlós lucerna, Medicago lupulina L.) magjaival.

Körmönfontabb már az olyan hamisítás, midőn a heremagvakat ezekhez hasonló nagrságu festett kővekkel keverik; ilyen hamisításoknál körülbelül 20 év előtt a tharandi (Svájcország Drezda mellett) vetőmagvizsgáló állomás jött nyomára, a midőn ezek a hamisítások nagy port vertek fel. Azóta ilyenféle hamisításokról nem lehetett hallani, de úgy látszik a nyereségekéségvagy nem nagy békét az üzrekenek s ismét megpróbálkoznak azokkal a kezesekkel gondolatlalt foglalkozni, hogy értéketlen kőveket a heremag árban értékesítsenek. Mint az „Annal. d. meckl. patriot. Vereins” írja, október hó folyamában a rostocsi mezőgazdasági kísérleti állomás egy hamburgi megakereskedőt (francia vörös here” néven egy magmustrát kapott, melyet a beküldő gyanusnak talált.

Az állomás megvizsgálva a mustrát, abban nagrságu kőkes viláoszinű apró kővecsét talált, a melyeket alakjuk s színük után, felület megtekintésnél alig lehetett a vörshere magvaktól megkülönböztetni. De maguk a vörshere magvak is még voltak festve. A mesterasszony festés határozott bizonyíték annak, hogy a kővecsék esztelen állatoktól keverték a magvak közé. Mivel viláoszinű, hogy a szóban forgó „francia vörshere” másfél is fel fog ajálatni, a gazdák legyenek vásárlásaiaknál óvatosak és mielőtt a heremagot megveszik, vizsgáltaassák meg a vetőmagvizsgáló állomáson, annál inkább, mert a júniusban életbelepett új törvény erejébe fogva most már az ilyen hamisításokat törvényen uton is meg lehet torolni. #

ÉZRENDEVS KIÁLLÍTÁS.

A m. kir. állami lótenyésztézetek és a gödöllői m. kir. koronauradalom csarnoka.

I.

A lótenyésztézetekkel kapcsolatos ménesbirtok-gazdaságok az államnak ama birtokai, melyek első sorban az állami mé-

nesok ellátására vannak rendelve. Ezen rendeltetésökön kívül azonban a ménesbirtok-gazdaságoknak további feladataik is vannak. Nemesak az állattenyésztés többi ágait vannak hivatal előmozdítani, hanem a gazdasági technika minden megfogható új vívmányát értékesítik, a kor színvonalán álló berendezéseikkel bizonyos fokig demonstratív czéljuk is van, anélkül azonban, hogy szem elől tévesztetnék a minden gazd. vállalatnál közös végcél: a tiszta jövedelem fokozására és állandósítására irányuló törekvést. Gazdálkodási irányuknak és berendezéseiket tehát ezen hivatásuk szabja meg.

Ez idő szerint 4 ménesbirtok van az állam kezelsé alatt: a kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi, melyekkel egy központi kezelsé áll került újabban a gödöllői m. kir. koronauradalom. Ebben állami ménes ninc; ehelyezve, hivatását tehát, sajátos rendeltetésű és a lótenyésztés ágának fejlesztésére irányuló feladatokon kívül ugyan azoknak a czéloknak megvalósítása képezi, amelyek a ménesbirtok-gazdaságoknál fentebb felsoroltattak.

Az az érdeklődés, melyet az állami lótenyésztézetek és a gödöllői koronauradalom működtetésére az ügyek között a külföldi gazdálkodásnégy tanács, fozottabb mértékben nyilvánult az idén, midőn az ébredés kiáltvány ezek az intézetek is megjelentek, hogy működésük eredményével a nagy közönség előtt beszámoljanak.

Előre kell azonban bocsátanunk, hogy valamilyen birtok kiállításának berendezéséről szervezéséről az üzleteiről mindenben részletes tájékoztatást nem utaltam, ezélla nem is lehet más, minthogy az érdeklődő közönségnek szemléltető uton igyekezzék megismertetni egyszerűen az üzletvitélről rendelkezésre álló eszközöket és módokat, másfél pedig, hogy minél jobberjedtet mértékben szolgáljon tájékoztatással az egyes részletek terén elért eredményekkel.

A lótenyésztézetek kiállítását ezt a kitűzött czéll teljes mértékben megközelítette. A csarnokban elhelyezett tárgyak hű képet adnak az intézetek berendezéséről és felszereléséről, e mellett részletesen bemutatják azokat az eredményeket is, a melyeket az állattenyésztési, növénytermelési és a gazd. iparágak felmutatni képesek. Ki voltak állítva a használatban levő épületek, az iparágak berendezései, az állattartáshoz szükséges épületek és berendezések, a birtokok alkalmazásában levő gazdasági gépek, eszközök és berendezések modellekben, a rendelkezésre álló talajok mintái 1—2 méternyi természetes rétegekben, a természettel gabonafélék és takarmányok, a melyekben tenyészított lófajták típusát képviselő okos lóplédányok és a mezőhegyesi törzsgyűjeből származó savarharhaki természetű festményei, a ménesekben és az állattenyésztésnek többi ágainál a legutóbbi éven használt tenyészállatok Vastagh György művészi keze által készített és természet után mintázott szobrai.

A csarnokban mindvégig ménesintézet kiállításra külön csoportban volt bemutatva; a jobb oldali rész egyfelől a bábolnai, másfelől a kisbéri ménesintézet, a baloldali részt a fogarasi ménesintézet és a gödöllői koronauradalom, a csarnok közepét és a pótsarnok pedig a mezőhegyesi ménesintézet kiállítás foglalja el.

I. Bábolna.

I. A bábolnai ménesintézetben a lótenyésztés az arabs fajtavál üzetik. A mint a kiállítás csarnokban rendelkezésre adott ismertetés feltüntetett, Bábolnai a lótenyésztésnek bizonyos meghatározott irányban való üzése 1846 óta vette kezdetét, a mikor a kanczadalmány fedezésére keleti várszék mekkent szeretik be. E czéllból kezdetben a

*) L. Illusztr. landw. Zeitung, 1896. No. 98.

tenyésztanyagot magánosoktól vásárolták, a mennyiben szontan így megfelelő tenyészanyaghoz nem jutottak, a birtok kormányzata saját kiküldöttei által már 1836-ban Aleppo és Damaskus környékéről 9 mént és 5 kancazt, 1843-ban Egyiptomban 8 mént és 2 kancazt, 1852-ben 6 mént és 4 kancazt, majd pedig 1856 és 1857-ben 14 mént és 32 kancazt vásároltattak.

A ménesítételek — ugy a bábolnai, mint a kisbéri és a meszohyeyesi, — megalapításuk idejétől 1870-ig az osztrák hadügyminiszterium rendelkezése alatt állottak, mikor is a magyar kormány kezelésébe bocsátották át.

Ez időben a ménes osztályoztatott és tenyésztésre csupán az eredeti arab származású lovak hagytak meg. 1870—1895. évek végén, a ménes kancaállománya 81—155

A ménes kiállítás tárgyainak kiegyesítségét képezi a ménesistálló részletnek $\frac{1}{10}$ résznyi kiesinyítésben készített modellje. Az istálló falazata meszhabarbura rakott téglával, függő tetőszerkezettel, felülvilágító ablakokkal és zsindelyfedéllel. Az istálló agyagot alappal van ellátva és minden 16 részére külön márványjászol és szénatető ráccsal van berendezve.

A bábolnai ménesbirtok összes területle

7105 hold, 1273 □ öl, a melyből	hold	□ öl	
szántóföld	4701	1490	= 66,45%
füvelő	1214	341	= 17,16%
erdő	717	1128	= 10,14%
melés alatt nem álló (betelek, ut és dűlő, haszonvetetlen terület)	471	1514	= 6,25%

vendékkalut. Sertésállománya összesen 58 db. Hízlatás folytattak 200—250 db nyugati fajta vásárolt és 60 db az állományból ki-sorolt igás-ökörrel. Igás-ör létszáma 102 db lö, 313 db igás-ökör és 9 db tinó.

A gazdaság kiállításában a használatban levő fogatcsokrok, gazdasági gépek, talaj- és növénymivelő eszközök modelljei foglalnak helyet, mint egy igás szeker, polyva- és takarmányhordó szekér, három tagú fa-bengor, kukoricaakapló és töltetőgép, a burgonya ültetéséhez használt lyugtatógép, burgonyakiszedő stb. Mint nagyobb berendezési tárgy figyelmet érdemel az uradalom műszaki alkalmazottjai által konstruált és a birtok saját műhelyében készített répmosós és vágógép. Elég észlelőreünk látszik ahhoz, hogy nagyobb birtokokon, a hol a takarmányrét felvívva veremben tartják el, al-

244. ábra. Arabs kanca csoport Bábolnán.

drb között váltakozott, a tenyésztésre pedig évenként 6—12 öröb mént használtattak. A bábolnai ménes tenyészállománya 1895. év végén körülbelül 138 öröb különböző évráratu mént és 357 drb különböző évráratu kanca volt.

A tenyésztésre használt, vagy ez idő szerint is használatban levő törzsmének bélyegei egy táblázaton összefoglalva vannak a csarnokban bemutatva. 1870-től 1896-ig használatban voltak: Polkan, Samhan, Shia-rak, El-Hedad, O-Baján, Shagya, Dahoman, Amurath, Anase Saklavy Jedran, Hadjia, Achmet, Dzsingiskhan Messoud, Abdul-Aziz, Jussuf, Abugress, Osman Pasha, Ferriz bog, Gazlan Shagya, Sheria, Siglavy Gidran, Zarif, Zarif-Bogdady, Ben Achmet, Mahmoud-Mizza (nemzetiségi fája a csarnokban) Morops, El-Delem, Mehemed Ali, Shagya Mahmood, El-Kabra, Podisah, Rodhan, Baz, Dahis, Aga, Dervis, Kheilan és Kara Mirza törzsmének.]

A szántóföldterületből:

	hold	□ öl	
kalászos növények	2462	738	= 52,4 %
kapásnövények	806	1370	= 17,16%
takarmánynövények	1863	246	= 28,9 %
ugár	69	736	= 1,54%

A birtokon alkalmazott vetésgörök szerint a szántóföldterületnek 24%-a trá-gyázattal meg évenként.

Az állattenyésztési ágak közül a szarvas-marha tenyésztése a *simmenthali* fajtaival, juhittenyésztés *ramboudillet* irányban és a sertés-tenyésztés a kisbéri ménesbirtokról származó *berkshire* törzsszel üzöttik, mely azonban a mult év folyamán a sertésvesz következében majdnem egészen megsemmisült. A tenyészszarvasmarha állománya 1896. év elején 101 db különböző évráratu bíka, 185 db tehén és 252 db különböző évráratu öszo, összesen 438 db. Juhállománya: 17 db tenyésztes, 400 db örög anya és 211 db nő-

kalmarzásba vétessék. Hajtóörög egy cséplő-mozgony, munkaképessége óránként 80 mé-ternéző. A gép előállítására közlve nincs, de tekintve, hogy egyszerűségénél fogva házig-bármely birtokon kevés költséggel elő-állítható, a között munkaképességénél fogva alkalmazásba vétele nem esékény előnyöket biztosít.

A birtoknak 64 holdnyi rétje lejtésör-gedeztési rendszerrel öntözésre van beren-dezve, amelynek mintája szintén ki van állítva.

A gazdaság kiállításában látható volt továbbá egy tehénészeti udvar berendezése, az összes épületeknek sikerült kivitelü mo-delljeivel. A majorban van két istálló 70 tehénre, tejkamra, az istálló mellett jégtartó-val, a tehénészeten alkalmazott cselédök lakháza, löstálló, az udvar közepén trágya-telep, amelyhez az istállóból gazdasági vasút vezet. A tehénistállók vízvezetékkel ellátott cementjászakkal vannak berendezve.

A birtokon 1851—1895 ig buza, rozs, árpa és tengerinél elért termései holdanként átlagokban, négy grafikus táblán vannak felüntetve, amelyek szerint a látogató 10 év alatt elért anyagok terméshozamok a következők:

Év	Buzánál	Rosznál	Árpánál	Tengerinél
k i l o g r a m m				
1886	796	953	541	1147
1887	994	1037	739	626
1888	1320	1191	1029	1601
1889	636	791	832	1188
1890	872	1169	791	1029
1891	1094	882	782	1614
1892	955	925	623	1221
1893	1408	1092	1128	1368
1894	960	1057	832	562
1895	996	1150	943	1541

A birtokon 3 pár simán örlő köre, két daráló és két simán örlő hengere berendezett gőzmalom is van. Napimunkaképessége 120 métermásra örlés és darálás; folog esere-

gabonát örlés és évenként 18—20 000 q-t dolgozik fel. Az itt előállított liszttermé-nyeknek a csermokban látható gyűjtö-ményénél egytelente az egész örlési folyamat be van mutatva, kezdve attól, a hogy a gabona a malomba kerül, a tisztítási (rostálás) eljárás, mely az örlést megelőzi, a különböző lisztfélék, melyek az örlés folyamán előállítanak.

Kiegészítőképezik a bábólnai ménés és gazdaság kiállításának a termésmintái és mesterséges rétről nyert széna és egyéb mesterséges takarmányfélék (mohar, zabos búkköny, vermetl csalamádé), — a szemes termé-nyek mintái, a vetett rétek alakításánál főszerepet játszó pázslifűvek, mint réti ceset-pázsi, mezei komócsin, árvarozsok, angol porjének, továbbá a leveles növények közül a réti herénél jó sikerült praeparatumi, elemzési adatok nádról kiállított lániminták, a természetit különféle fajta burgonyaminták, az uradalmi eselőség által készített kosarak, a ménésintézeti iskolát látogató tanulókat által készített ötványok, kézimunkák stb. Ezekben kívül pedig fényképekben egyes erdőknek állatcsoportok, mint a növendék csikók, anyakacskák, növendék simmenthali bikák és úszók, valamint a simmenthali híző ökrök csoportja, a melyek közül az 1—2 éves és választott ménésik (244. ábra) az arab kanca csoportot és egy simmenthali tehent (245. ábrán) mutatják meg, míg a simmenthali tehenszemetet érdeké- nél fogva külön fogjuk ismertetni.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Lehet-e haszonnal hizlalni a je-lenlegi árviszonyok mellett?

A „Köztelek” 82. számában Kovács Béla úról e czim alatt egy számítás tétel-tek között, a melyhez legyen szabad egó-

szem tárgyilagosan néhány megjegyzést fűzöm.

E számításban oly takarmányok is pénzértékekben vannak felszámítva, melyeket az — a kinek a mai árak mellett a piacztól távol még eszébe juthat, a hizlálás, — se nem vesz, se el nem ad pénzért. E mellett az alomszalma, az épület kamatja és amortizációja az bekötött ökrökben levő töké kamatja, az ápoló-személyzet bére, a só, vi-lágítás, takarmányfuvarozás, marhalevelek stb. kiadások nincsenek felvéve. Eppen egy vizsont a bevételi rovatban a hizők trágyája sem szerepel, — szerint vagy tökéletesen el kell fogadni a gazdaságban is a kettős könyvvizetés elméletét s akkor drágán megfizetni egy egész külön iroda költségét még ott is, a hol távol a piacztól az ilyen mu-latlátságnak csak fiktív értéke lehet, vagy pedig a számításból ki kell hagyni azon takarmányok ármeghatározását, a melyek sem nem vétetnek, sem el nem adtának.

245. ábra. Simmenthali tehén a bábólnai tehenszemből.

Ha például ama számításban a búkkönyszéna árát 1 frt 50 k helyett 1 frt 65 k-ra veszem, árpszalma árát pedig 1 frt helyett 1 frt 02 k-ra — már főképp nagyban — egészen más eredményre jutok. És ki mondja, hogy nem utóbbi ármeghatározás a helyesebb?

Másrészt próbálja meg valaki az istálló-trágya értékét pénzben kifejezni, ott, a hol az, adás-vétel tárgyát nem képezi. Az alomszalma értékével a trágya értéke semmiképp sincs ellensúlyozva, hanem függ ez a föl-etett takarmányok minő- és mennyiségétől az eltartás módjától, a korától és sok más, nagyon is fontos tényezőtől. Még nehezebb vagy teljesen lehetetlen a takarmány fuvarozási költségét számítani.

A fiktív árszabásoknak, értékmeghatározásnak én nem vagyok barátja, mert ezek a helyekt, hogy a számító gazdát fölvilá-gosítanak, azt csak megtévesztik.

Nekem egy igen tudós úri ember egyszor azt is kiszámította, hogy az X. uradalom elhelyezése nem fizeti ki magát, mert a tehének takarmánya többet érke, mint a mennyit tejben, borjuban és husban azok adnak. Mikor én a folytonos nagy jövedelmekre utaltam és megkértem, számitán ki és írni a tehének javára az azok trágyája

hatásának betudható több termést a gabona-félék és tengerinél, akkor a tudomány meg-akadt.

Mindezek után lássuk a számítást, a mint a gazda használhatja:

Kiadás:		
20 db ökr 500 kg. per		2000 frt — kr
20 kr.		2000 frt — kr
Foletlett receptopogócsa és		
tengeridara a III. időszak		
alatt á 3, illetve 45 frt =	718	60 „
Ójtás, marhalevelek . . .	13	90 „
Só, olaj, ápoló cselédek, nap-		
szám	152	71 „
A beszerzési összeg felévi		
6%-os kamatja	136	„
Összesen	3005 frt	21 kr.

Bevétel:
19000 kg á 26 kr = 3380 frt — kr

tek kimutatott kiadást = 3005 frt 21 kr-vel vonva
marad jövedelem = 374 frt 79 kr = azon összeg, amely tényleg a gazda zsebébe fog befolyjni.

Ami a sulyszaparulatot illeti, azt 6 hónapig hizlálásra 1 kg-ig kövségnak tartom én is.

A takarmány-összeállítás sem helyeslem, mert egy ökr még ilyen oleón számítva is az abrak-takarmányoktól, azokból a 180 nap alatt 35 forint 93 kr árat eszik meg!

Ha ama 20 db ökröt 2 héti pihen-tetjük és aztán 120 napig hizláljuk, az alább közöltakarmányok, amelyek szerint naponta 115 kg minimális suly-szaparulatot bizonyosan el fogunk érni és a helyekt, hogy darabonként: 35 frt 93 kr ára abrakta-karmányt fogyasztán-mak csak: 12 frt 80 kr árat fogunk megenni még akkor is, ha az olajpogócsa árat 5 frtba, a tengerit pedig 35 frtba számítjuk. Meggyőző, még, hogy 6 kg receptopogócsa 1000 kg olajpogócsa sok. Lassuk tehát az éllapotot:

Takarmánymen 1000 kg olajpogócsa	I.	II.	III.
Répa	40 nap	40 nap	40 nap
Búkkönyszéna	60 kg	70 kg	60 kg
Tavaszi szalma	12 „	12 „	12 „
Buzapolyva	5 „	4 „	3 „
(Napraforgó) olaj-	3 „	3 „	3 „
pogócsa	3 „	4 „	3 „
Tengeridara	1 „	1 „	3 „
Táparány	1:65	1:55	1:6

Az ezen módszer után hizlalt 20 darab ökr számlája pedig így fog alakulni:

Kiadás:		
20 db ökr á 500 kg		= 2000 frt — kr
× 20 kr.		= 256 „ „
abraktakarmány		= 256 „ „
ójtás, marhalevelek mint font		= 18 „ 90 „
só, olaj, ápolás, mint font =		152 „ 71 „
beszerzési töké 6% kamatja		
5 hónapra		= 100 „ — „
Összesen		= 2522 frt 61 kr

Bevétel:

115 kg szulzaporlatot
 vére: 1484 kg, marad
 10% levonás után
 26 kral. = 2985 ft 84 kr

Marad tehát jövedelem: . . . = 436 ft 23 kr
 a fenti 374 ft és 79 kral szemből.

Már most még csak az legyen szabad megjegyezni, hogy éppen ott lesz helyük az ily számítás, ahol mint Kovácsy ur cziklé végén említi: a nyers termékeket jobban értékelteni nem lehet.

Bőro Jozsefnak Intévé.

IRODALOM.

II-ik magyar gazdasági kongresszus tárgyalása. Kiadta: a magyar gazdaság- és erdészeti országos egyesülete (IX, Lónyay-utca 7.)

A II-ik magyar gazdasági kongresszus f. évi szeptember hó 24-én tartott meg *Darányi* Ignác földmívelésügyi m. kir. miniszter védnöksége alatt. Mindjárt a kongresszus után volt alkalom a „Köztelék” hasábján a kongresszus tárgyalásait előbb ki-nyitva ismertetnünk. Most, a midőn a kongresszus tárgyalásairól felvett gyorsírói feljegyzések alapján készült jelentés napvilágot látott, kötelességünk a füzet és minden gazdaságot közérdeklő értezőre olvasónk figyelmét felhívni. A értekelet-mazza a kongresszus tagjainak névjegyzékét, a kongresszus szervezetét és a tárgyalásokat. Ebben az előki megnyitói és üdvözlő beszédét, a miniszter választát és a kongresszus két megvitatott kérdése ur. n. a) a gazdasági Kvalifikáció és b) a gazdaságot szolgáló vízrajzot közérdeklő értező részletes tárgyalásokat. A füzet a magyar gazdaságot és erdészeti országos egyesületét. (Bpest IX. Lónyay-utca 7.) megszerzhető.

A magyar állam erőseinek gazdasági és kereskedelmi leírása. Kiadja: *Darányi* Ignác földmívelésügyi m. kir. miniszter. Szerző: Dr. *Deák* Albert államtört. orsz. érdekdöntő stb. II. kötet. Magyar állam összes erőseinek ábrázolása térképével.

Négy vaskos kötet tartalmazza azokat az általános és részletes adatokat, a melyek a magyar állam erőseinek gazdasági és értekesítési viszonyaira vonatkoznak. Ez a munkálat tulajdonképen nem új, mert az 1885-ki orsz. kiállítás alkalmából közreműködött munkálatnak második kiadását; de ez általában semmit sem von le a munka értékből, sőt emeli azt, mert a tíz év előtti állapottal való összehasonlításra nyújt megfelelő anyagot, a melyet a kiadás az állami kezelésbe vétel községi és közbirtokosok érdeklő irásával még ki is bővíti. A terjedelmes mű ezáltal, hogy az erdők magyar érdeklődőkkel megismertesse mindazt, a mi eddig hivatalosan az erdőségadásai viszonyokról megállapítható volt. A szerző előszavában sajnálatlan konstátálja, hogy ez adatok a közvéleményszerűen tájálást szép remények ezen egyik forrását jóval szegényebbnek tüntetik fel, mint a minőknek az hitünk szerinti eddig készült és hogy a magyar államnak éppen nincs sok erdejé, s a mi van, azt kiváló gondnal kell ápolni és okoszerűen használtva fenntartani.

A mű két főrészből áll. A kisebbik az erdők és erdőségadásai általános leírása. Ez a rész foglalkozik az erdők földrajzi elhelyeződésével, a fatenyésztési viszonyokkal és fafajákkal, az erdőmiveléssel és a magyar használatával, a fatermeléssel, az értekesítéssel, az erdők szolgalmával és a legelők erdősülésevel, a közlekedési és munkáviszonyokkal, az erdőrendezésekkel, az erdészeti közigazgatással és annak szervezetével, az erdei kiállításokkal, a szakképzéssel és erdészeti

kísérletekkel, ismerteteli az országos vadászati felhasználás és végül az erdei vadászati viszonyokat. Ez általános ismertetés teljes képet nyújt a magyar állam erdőségadásai-jának összes viszonyairól.

A mű nagyobbik része táblázatos kimutatásokból áll, a melyek a fenti általános részben foglalt ismertetés részletes számszerű adatait tartalmazza és a számbanek érdeklődésére tarthatnak elég sorban igényt.

Az erdőségadásai szorosan vet feladatunk ugyan távol esik, de mint az őst-termelek egyik jelentékeny ága, s mint a mezőgazdasággal nemcsak rokón, de a viszonyoknál fogva sokszor ezzel egybekötött foglalkozás, teljes érdeklődésünket megérdemli, épen azért örömmel kell üdvözlőnk a jelen nagy munkát is, mely az erdőség-ünnap alkalmából hazánk gazdasági viszonyainak megismertéséhez nagyban hozzájárul és elismerésünket kell nyilvánítanunk a szerző iránt, a ki az adatok nagy halmazát áttekinthető rendszerbe foglalva és kísérő jegyzetivel megnyaríttatva ellátva a nem szakemberek részére is használható tette és elismeréssel kell a földmívelésügyi miniszter iránt is lennünk, a ki a munka megjelentését lehetővé tette.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

338. sz. kérdés. 30 darab kizsaratol igás okrot szándékozom deczemb. 1-én hízalási czézből beállítani, melyeknek átlag súlya 5 métermássa; a hízalási időtartam 5 hónap volna. Rendelkezésemre áll: ca 2000 q. burg. répa, tengeri darja a mennyi szükséges, de nem szakemberek részére is használható tette és elismeréssel kell a földmívelésügyi miniszter iránt is lennünk, a ki a munka megjelentését lehetővé tette.

Badjlevina. W. G.
 339. sz. kérdés. Buza-teremtés a cseréborítóra, melyből néhány darabot egy kis dobozban mai postával bátor vagyok beküldeni.

Kérem velem közölni, hogy miféle hernyó ez? miképen védekezhetném ellene?
 Fölültele megfigyélés után azt tapasztaltam, hogy a befűlő hernyó 2-3 újnyí mlyességben él a föld alatt s ott a újnyí gyökérét rága, de találtam a föld szélére előtt is, kisebb hantok alá bujva, néhány darabot, hol a növény szárát eszi le.

Alig csalódalom, de azt állítom, hogy ugyanezen hernyófaj azelőtt körül fahéj kórikuzimát is pusztította, melyet a megtámadott buza körvonalas szomszédoságában termetlen bázr ennek alleno eről azon körülmény, hogy a kórikuzer után vetett buzában ezen hernyónak nyoma sincs. A megtámadott buza elövetemény zaboskibukó volt (göblytrágyában), melyben semmiféle rovarkár nem észleltém.

Egyruttal arra nézve is kérék szíves felvilágosítást, hogy a mly módon a cseréborít ellen védekezni?

Sárkeresztur. Dr. H. B.
 340. sz. kérdés. Rendelkezésemre áll jó minőségű réti széna, szárított csalamadé, zomboyáztott csalamadé, tavaszi, őszi szalma, polyva, répaeszelte, takarmányrépa, árpa és kórikuzer, valamennyiből bőséges mennyiségben. A hízalási szándékozom a hízalórg jürmösököt, 6 db fiatal jürmösököt, 8-10 db 5-6 éves ökröt, mint simmenthalit jellegű nyugati marhát. Tisztelettel kérem, hogyan, minő időszakokra, minő étessel osszamb be a fennebbi takarmányeműket és szükséges-e a fentieknek kívül még vala-

mely takarmányfélét vásárolnom, esetleg a fennebbiekből elhagyható-e valamelyik?
 Kapurár. B. G.

341. sz. kérdés. Mai postával küldtem a tek. szerkesztőségnek egy buzátot egy rajta levő bábbal és egy még be nem kötött állczát. Találtam ezeket a szept. 20-án vetett buzában, melyet ősz borjónal vetetem takarmánynak; ezen vetés gyönyörűen sürdim kelt ki és igen szépen bukkosodott, 2 hét óta azonban folyton rikos és rajta nagy számban a beküldött állczákat találtam. Kérem tudatni, nem-e a hesszeni légy álczái ezek és vajon, miután még mindig elég sűrűn éven vetés, számitáthok-e arra, hogy nem pusztul el egészen?
 Abony. S. J.

Feleletek.

Újvi malacok értékesítése. *Felelet a 329. sz. kérdésére.* Az újv előtti piacra szánt malacok értékesítése Bécsben sokkal előnyösebben eszközölhető, mint Budapestben, mit különben Kónyos megmagyaráz azon körülmény, hogy Bécsnek sokkal nagyobb és jobbjényű fogvasztóközönsége van, másrészt Budapestet a környék újv előtti malacokkal rendszerint el szokta árasztani. Azért kérdésvetel jobban eszelezzik, ha malacoztat Bécsbe küldi. Az eladást bármely st.-marxi, vagy a vásáreszarmokban (Gross-Markthalle) levő bizományos közvetíti.

A malacok természetesen csak leszurva küldhetőek. A leszurás alkalmával azoknak megosztására különös gond fordítandó, néhány órára át ajánlatos a malacoztat tiszta vízben megmáztatni, hogy a bőr szép fehér színt nyerjen. Tüdő, máj, vese, veszcsir benehallagandó és csupán a belek vendők ki, valamint a vékony és közeli rész vágandó ki. Ügyelni kell arra is, hogy a vér teljesen kiesürögjön.

Ilyen előkészítés után a malacok nyílásokkal bőven ellátott faladákba csomagolandó olyképre, hogy a láda aljába egy réteg szalma teendő, följéje a malacok helyezendők, aztán ismét szalma stb.

A malacok értékesítésére a vásáron Bécsben a malacok minimális ára 250-300 ft volt darabonként fogvasztási adó nélkül, de tudomásom van róla, hogy számos esetben érettel a 6-7 ft-rt is darabonként. Legjobban keresik az angol fajtaú malacoztat.

Megjegyzem még, hogy a kanok nyolcz napos korukban kihérelendők, mert így értékesesebbek s hogy a költségek a vasúti fuvardíjon és fogvasztási adón kívül alig uéhnay krajczárra rúgnak darabonként.

Bécs. Vass Jenő.
 Kosárfütelep létesítése. *Felelet a 334. kérdésére.* A létesítési szándékotl fütelep elő-munkálatai még az ősz folyamán megkezdődtek. E czézből 100, soványabb föld cm. mélyre. Kézi vagy fogatos erővel megforagztatandó, mely munkálatnál minden évél egy gondosan kieszendő ez a talaj-egyenletlenségek nagyjából kitöltendő, melyek peselőly képződjenek. Kor tavasszal, a mint a föld kellőleg megszikkadt, beosztatik az egész terület és pedig erőteljesen talajjal a sovány 40-50 cm. mélyre, a talaj felső részét is kissé felhalmozni, hogy a beszáradástól megóvhat legyenek a dugványok.

Épp úgy észlelő, a hol kivihető, okvetlenül alkalmazandó is, a dugványok beiszapolása, mivel ez a fogvasztást nagyban elősegíti. Az ültetendő fajtakra nézve nem-

